

PAULO
KOELJO
Alhemičar

Ilustrovala
Eva Eler

Preveo s portugalskog
Radoje Tatić

■ Laguna ■

Naslov originala

Paulo Coelho

O ALQUIMISTA

Copyright © 1988 by Paulo Coelho

Izdanje ove knjige objavljeno je u saradnji sa *Sant Jordi*
Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barselona, Španija.

Sva prava pridržana.

<https://paulocoelhoblog.com/>

All rights reserved

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

To my Serbian
readers,
all my love

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Paulo Coelho', with a long horizontal line extending to the right.

Mojim srpskim čitaocima, s ljubavlju,
Paulo Coelho

*Posvećeno Ž,
Alhemičaru koji poznaje i koristi tajne velikog dela*

*O Marija,
začela bez greha,
moli se za nas koji se u tebe uzdamo.*

A kad iđahu putem i On uđe u jedno selo, a žena neka, po imenu Marta, primi ga u svoju kuću.

I u nje beše sestra, po imenu Marija, koja i sede kod nogu Isusovih i slušaše besedu njegovu.

A Marta se beše zabunila kako će ga dočekati, i prikličivši se reče:

– Gospode! Zar ti ne mariš što me sestra moja ostavi samu da služim? Reci joj, dakle, da mi pomogne.

A Isus odgovarajući reče joj:

– Marta! Marta! Brineš se i trudiš za mnogo, a samo je jedno potrebno. Ali je Marija dobri deo izabrala, koji se neće uzeti od nje.

*Jevanđelje po Luci, 10: 38–42
(prevod Vuka St. Karadžića u red. SAS SPC)*

Sadržaj

<i>Predgovor</i>	15
PROLOG	19
PRVI DEO	23
DRUGI DEO	77
EPILOG	207
<i>O autoru.</i>	213
<i>O ilustratorki</i>	215

Predgovor*

Kada je *Alhemičar* prvi put objavljen, 1988. godine, u mome rodnom Brazilu niko ga nije zapazio. Izvesni knjižar iz severoistočnog kutka zemlje saopštio mi je da je za prvih nedelju dana po izlasku iz štampe kupljen jedan jedini primerak. Prošlo je šest meseci dok pomenuti knjižar nije prodao i drugi primerak – a kupila ga je ista osoba koja je uzela i onaj prvi! Ko zna koliko je vremena proteklo dok nije prodat i treći. Potkraj te godine postalo je svima jasno da *Alhemičar* nema prođu. Moj prvi izdavač odlučio je da me se otrese i poništio naš ugovor. Time je oprao ruke od tog projekta i prepustio mi da knjigu uzmem pod svoje. Imao sam četrdeset jednu godinu i bio potpuno beznadežan.

Ali veru u tu knjigu ni na tren nisam izgubio, niti sam se pokolebao u svome snu. Zato što sam u njoj bio ja, čitav ja, srcem i dušom. Živeo sam sopstvenom metaforom. Čovek kreće na putovanje, sanjajući o nekom divnom ili

* Prevela s engleskog Dubravka Srećković Divković.

čarobnom mestu, u potrazi za nekim neznanim blagom. Na kraju svoga putovanja, on shvata da je blago sve vreme bilo kod njega. Koračao sam stopama svoje Lične Legende, a moje blago bilo je umeće pisanja. Želeo sam da to blago podelim sa svima na svetu.

Kao što sam napisao u *Alhemičaru*, kad nešto želimo, čitav kosmos se zaveri kako bi nam pomogao da to ostvarimo. Krenuo sam da kucam i na vrata drugih izdavača. Jedna su se otvorila; izdavač koji me je iza njih dočekao poverovao je u mene i moju knjigu i pristao da pruži *Alhemičaru* još jednu priliku. Polako, za nju se raščulo od usta do usta i konačno je počela da se prodaje – 3.000 primeraka, pa 6.000, pa 10.000, knjigu po knjigu.

Moji potonji izdavači širom sveta pristali su da je ponude međunarodnoj čitalačkoj publici. Ali svejedno je potrajala ta prodaja dok je knjiga postepeno nalazila svoje čitaoce, baš kao što se dogodilo i u Brazilu.

Alhemičar je postao spontan – i organski – fenomen. U međuvremenu je preveden na osamdeset jezika, čime je postao jedna od najprevođenijih knjiga.

I dalje me ljudi pitaju jesam li znao da će *Alhemičar* postići takav ogroman uspeh. Moj odgovor glasi: nisam. Kako sam mogao znati? Kada sam seo da pišem *Alhemičara*, samo sam znao da želim da pišem o svojoj duši. Da želim da pišem o svom zadatku da pronađem sopstveno blago. Da želim da pratim znamenja, jer još tada sam znao da su znamenja jezik božji.

Iako je *Alhemičar* napisan pre mnogo godina, nipošto nije postao mrtva prošlost. Ta knjiga je izuzetno živa. Isto kao što žive moje srce i duša, ona i nadalje živi svakoga dana, jer moje srce i moja duša nalaze se u njoj. Ja sam

mali pastir Santijago u potrazi za mojim blagom, baš kao što ste i vi mali pastir Santijago u potrazi za vašim sopstvenim blagom. Priča o jednoj ličnosti biva priča o svakome, i zadatak jednog čoveka biva zadatak svekolikog ljudskog roda, te zato i verujem da se *Alhemičar*, sve ove godine, rečito obraća ljudima iz različitih kultura širom sveta, dotiče im dušu i duh, podjednako svima, bez predrasuda.

Redovno iščitavam *Alhemičara* iznova i svaki put doživim ista ona osećanja koja sam doživeo kada sam ga i prvi put čitao. Osetim sreću, jer u toj knjizi sam istovremeno sav ja i u njoj ste svi vi. Osetim sreću i zato što znam da nikako više ne mogu biti sam. Kuda god da kročim, ljudi će me razumeti. Razumeće moju dušu. To me i nadalje ispunjava nadom. Kada čitam o sukobima širom sveta – političkim, ekonomskim, kulturnim sukobima – podsetim se da imamo tu moć da izgradimo most kojim ćemo savladati jaz. Sve i ako ne razume moju veru ili moju politiku, moj sused može razumeti moju priču. A ako može razumeti moju priču, onda nikada neće ni biti preterano udaljen od mene. Uvek imam tu moć da izgradim most. Uvek postoji prilika za pomirenje, prilika da jednoga dana on i ja sednemo zajedno za sto i stavimo tačku na naše dugotrajne sukobe. Tog dana će mi on ispričati svoju priču, a ja njemu svoju.

Paulo Koeljo

PROLOG

Alhemičar uze knjigu koju je neko iz karavana poneo sa sobom. Knjiga je bila bez korica, ali on je uspeo da utvrdi da je njen autor Oskar Vajld. Listajući knjigu naišao je na priču o Narcisu.

Alhemičar je poznao legendu o Narcisu, lepom mlađiću koji je išao da posmatra sopstvenu lepotu koja se ogledala u jezeru. Toliko je bio opčinjen samim sobom da je jednog dana pao u jezero i utopio se. Na mestu gde je pao nikao je cvet koji su nazvali narcis.

Ali Oskar Vajld nije tako završio ovu priču.

On je napisao da su, kada je Narcis umro, došle šumske nimfe i zatekle dotle slatkovodno jezero pretvoreno u krčag slanah suza.

– Zašto plačeš? – upitaše šumske nimfe.

– Plačem za Narcisom – reče jezero.

– Ah, nimalo nas ne čudi što plačeš zbog Narcisa – nastaviše one. I pored toga što smo mi sve stalno trčale za njim po šumi, ti si bilo jedino koje je imalo priliku da izbliza posmatra njegovu lepotu.

– Pa zar je Narcis bio lep? – upita jezero.

– A ko bi to od tebe mogao bolje da zna? – odgovoriše iznenađene nimfe. – Na kraju krajeva, on se svakoga dana sa tvojih obala naginjao nad tebe.

Jezero je za trenutak začutalo. Najzad reče:

– Ja plačem za Narcisom, ali nikad nisam primetilo da je Narcis lep.

Oplakujem Narcisa zato što sam, uvek kada bi se on nagao nad mene, moglo u dnu njegovih očiju da vidim odraz sopstvene lepote.

„Lepe li priče“, reče Alhemičar.

PRVI DEO

Mladić se zvao Santjago. Počela je da pada noć kada je sa svojim stadom stigao do stare napuštene crkve. Njen krov odavno se obrušio, a jedna ogromna egipatska smokva izrasla je na mestu gde je nekada bila crkvena riznica.

Odlučio je da tu provede noć. Uterao je sve ovce kroz ruševna vrata, a zatim je naslonio na njih nekoliko dasaka kako mu ovce ne bi pobile tokom noći. Nije bilo vukova u tom kraju, ali ponekad se dešavalo da mu tokom noći neka od životinja pobegne i on bi onda proveo čitav naredni dan tražeći zalutalu ovcu.

Na tlo je prostro svoj ogrtač i legao, dok mu je knjiga koju je upravo pročitao poslužila kao uzglavlje. Prisetio se pre nego što će zaspati da bi trebalo da počne da čita deblje knjige: čitanje bi duže trajalo, a i noću bi mu bolje poslužile kao uzglavlje.

Bilo je još uvek mračno kada se probudio. Pogledao je naviše i video svetlost zvezda kroz polusrušen krov.

„Hteo sam da spavam malo duže“, pomisli on. Ponovo je usnio isti san kao prošle nedelje i opet se probudio pre njegovog kraja.

Ustao je i popio gutljaj vina. Zatim je uzeo štap i počeo da budi ovce koje su još spavale. Već je primetio da bi većina ovaca počela da se budi čim bi se on probudio. Kao da je postojala neka tajanstvena energija koja je povezivala njegov život sa životima tih ovaca s kojima je već dve godine lutao zemljom u potrazi za vodom i hranom. „Toliko su se već navikle na mene da poznaju moj raspored“, reče tiho. Onda se malo zamisli i dođe do zaključka da bi moglo da bude i suprotno: da je upravo on taj koji se navikao na njihovu satnicu.

Ipak, bilo je još nekih ovaca koje su se duže budile. Mladić je uz pomoć štapa budio jednu po jednu, dozivajući ih po imenu. Uvek je verovao da su ovce u stanju da razumeju to što im on govori. Zbog toga je imao običaj da im ponekad čita delove knjiga koji su ga najviše impresionirali, ili im je pričao o usamljenosti i radosti jednog pastira u polju, ili je naglas komentarisao najnovije dogodovštine u gradovima kroz koje su obično prolazili.

Poslednja dva dana, međutim, najradije je pričao o jednoj temi: o devojci, ćerci jednog trgovca, koja je živela u gradu u koji je trebalo da stignu za četiri dana. Samo je jednom bio tamo, prethodne godine. Trgovac je imao radnju s tekstilom i uvek je voleo da lično prisustvuje šišanju ovaca da bi izbegao bilo kakvu prevaru. Neki prijatelj pokazao mu je tu radnju i pastir je tamo oterao svoje ovce.

Hteo bih da prodam nešto vune – rekao je trgovcu. Trgovčeva radnja bila je puna i on zamoli mladića da ga sačeka do večeri. Seo je ispred radnje i izvadio knjigu iz bisaga.

– Nisam znala da i pastiri umeju da čitaju knjige – reče jedan ženski glas pored njega.

Bila je to tipična Andaluzanka crne glatke kose i očiju koje su pomalo podsećale na nekadašnje mavarske osvajače.

– To je zato što se od ovaca može više naučiti nego iz knjiga – odgovori mladić. Proveli su u razgovoru više od dva sata. Ona mu je rekla da je trgovčeva ćerka i osvrćući se na život u svom mestu zaključila da su u njemu svi dani jednaki kao jaje jajetu. Pastir joj je pričao o poljima Andaluzije, o najnovijim dogodovštinama u gradovima kroz koje je prošao. Bio je zadovoljan što ne mora da priča samo s ovcama.

– Kako si naučio da čitaš? – upitala je devojka u jednom trenutku.

– Kao i svi drugi – odgovori mladić. – U školi.

– A kad već znaš da čitaš, zašto si samo pastir?

Mladić je naveo nekakav izgovor kako bi izbegao odgovor na to pitanje. Bio je siguran da ga devojka nikada ne bi razumela. Nastavio je da priča svoje priče o putovanjima, a sitne mavarske oči svaki čas su se širile i skupljale od čuđenja i iznenađenja. Kako je vreme prolazilo, mladić je dobijao želju da se ovaj dan nikada ne završi, da devojčin otac dugo bude zauzet i da mu naloži da ga čeka bar još tri dana. Primetio je kako je počeo da oseća nešto što nikada ranije nije osenio: a to je želja da se zauvek nastani u jednom istom mestu. Sa crnokosom devojkom dani nikada ne bi bili slični jedan drugom.

Ali trgovac je najzad stigao i naložio mu da ošiša četiri ovce. Pošto mu je pošteno platio, zamolio ga je da dogo-dine ponovo dođe.

Sada je preostalo još samo četiri dana do ponovnog dolaska u isto mesto. Bio je uzbuđen i u isto vreme nesiguran: možda ga je devojka već zaboravila. Tuda su prolazili mnogi pastiri da bi prodali vunu.

– Nije važno – reče mladić svojim ovcama. – I ja poznajem druge devojke u drugim gradovima.

Ali u dubini duše znao je da je važno. I da ne samo pastiri nego i mornari i putujući trgovci uvek znaju da postoji neki grad u kome ima neko ko je u stanju da ih natera da zaborave na radost slobodnog putovanja po svetu.